

Oikeustapauskokoelma

Asia C-524/14 P

**Euroopan komissio
vastaan
Hansestadt Lübeck**

Muutoksenhaku – Valtiontuet – Lentoasemamaksut – SEUT 108 artiklan 2 kohta – SEUT 263 artiklan neljäs kohta – Päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta – Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen – Henkilö, jota päätös koskee erikseen – Oikeussuojan tarve – SEUT 107 artiklan 1 kohta – Valikoivuusedellytys

Tiivistelmä – Unionin tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 21.12.2016

- Muutoksenhaku – Valitusperusteet – Tosiseikkojen ja selvitysaineiston virheellinen arviointi – Tutkimatta jättäminen – Unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin ei kuulu selvitysaineiston arviointi, paitsi jos se on otettu huomioon vääristyneellä tavalla*
(SEUT 256 artiklan 1 kohta; Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäinen kohta)
  - Kumoamiskanne – Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt – Oikeussuojan tarve – Lentoaseman aiemmin omistaneen valtion yksikön nostama kanne sellaista komission päätöstä vastaan, jolla on aloitettu valtion toimenpidettä koskeva muodollinen tutkintamenettely – Lentoaseman yksityistäminen, joka on johtanut tukijärjestelmän lopettamiseen – Oikeussuojan tarpeen säilyminen – Takaisinperimisriski*
(SEUT 108 artiklan 3 kohta ja SEUT 263 artiklan neljäs kohta)
  - Valtiontuki – Käsite – Toimenpiteen valikoivuus – Tietyn lentoaseman lentoasemamaksuja koskeva asetus – Asetus, jota sovelletaan ainoastaan niihin lentoyhtiöihin, jotka käyttävät kyseistä lentoasemaa – Riittämätön peruste sille, että kyseinen asetus voitaisiin katsoa valikoivaksi*
(SEUT 107 artiklan 1 kohta)
  - Valtiontuki – Käsite – Toimenpiteen valikoivuus – Tietyn lentoaseman lentoasemamaksuja koskeva asetus – Arviointiperusteet – Toimenpiteen syrjivyyttä*
(SEUT 107 artiklan 1 kohta)
  - Valtiontuki – Komission päätös valtion toimenpidettä koskevan muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta – Tuomioistuinvalvonta – Rajat – Ilmeinen arviointivirhe*
(SEUT 107 artikla ja SEUT 108 artiklan 2 kohta)
1. Ks. tuomion teksti.

(ks. 20 ja 21 kohta)

2. Silloin kun komissio on SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti aloittanut muodollisen tutkintamenettelyn, joka kohdistuu ilmoittamatta jätettyyn toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on käynnissä, kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu vaatimus toimenpiteen toteuttamisen kieltämiseksi ja jo maksettujen summien perimiseksi takaisin, on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet mainitun toimenpiteen täytäntöönpanon keskeyttämisvelvollisuuden mahdollisen laiminlyönnin vuoksi. Kansallinen tuomioistuin voi tätä varten päättää keskeyttää kyseessä olevan toimenpiteen täytäntöönpanon ja määrätä jo maksetut määrät takaisin perittäviksi ja tarvittaessa määrätä väliaikaisia toimenpiteitä yhtäältä asianosaisten intressien ja toisaalta muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan komission päätöksen tehokkaan vaikutuksen suojaamiseksi. Velvollisuus keskeyttää kyseessä olevan toimenpiteen toteuttaminen ei näin ole tällaisen päätöksen ainoa oikeusvaikutus. Tämän vuoksi valtion yksikköön, joka omisti aiemmin osuudet lentoaseman omistavasta yrityksestä, kohdistuu lentoaseman yksityistämisen jälkeen riski ainakin siitä, että kansallinen tuomioistuin määrää mahdollisesti maksetut tuet perittäviksi takaisin ajanjaksolta, jolla kyseinen valtion yksikkö omisti osuudet toimenpiteen kohteena olevasta, lentoaseman omistavasta yrityksestä. Koska lopullista komission päätöstä muodollisen tutkintamenettelyn päättämisestä ei ollut tehty, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdystä päätöksestä aiheutuu edelleen vaikutuksia, minkä vuoksi valtion yksiköllä on edelleen intressi vaatia päätöksen kumoamista.

(ks. 29–31 kohta)

3. Yksin se, että tiettyä lentoasemaa koskevaa asetusta sovelletaan ainoastaan niihin lentoyhtiöihin, jotka käyttävät kyseistä lentoasemaa, ei ole merkityksellinen peruste katsoa, että kyseinen asetus on valikoiva.

Unionin tuomioistuin oikeuskäytännön mukaan ei todellakaan ole niin, että toimenpide, jolla julkinen yritys vahvistaa hyödykkeittensä tai palvelujensa käyttöedellytykset, on aina ja siis luonteensa perusteella SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valikoiva toimenpide.

Sitä vastoin on niin, ettei tässä määräyksessä tehdä eroa valtioiden toimenpiteiden syiden tai tavoitteiden perusteella vaan määritellään toimenpiteet niiden vaikutusten perusteella ja siis käytetyistä tekniikoista riippumatta.

Vaikka näin ollen ei voida sulkea pois sitä, että toimenpiteellä, jolla julkinen yritys vahvistaa hyödykkeittensä tai palvelujensa käyttöedellytykset, siitakin huolimatta, että sitä sovelletaan yleisesti kaikkiin näitä hyödykkeitä tai palveluja käyttäviin yrityksiin, on valikoiva luonteenpiirre, sitä ratkaistaessa, onko tilanne tämä, ei ole tukeuduttava toimenpiteen luonteeseen vaan sen vaikutuksiin selvittämällä, hyödyttääkö etu, jonka toimenpiteen oletetaan tarjoavan, todellisuudessa vain joitakin näistä yrityksistä verrattuna muihin yrityksiin, vaikka kyseessä olevan järjestelmän tavoitteiden kannalta tarkasteltuna mainitut yritykset ovat kaikki toisiinsa rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa.

Toimenpide, jota sovelletaan vain yhdellä toimialalla tai vain osaan alan yrityksistä, ei näin ollen ole välttämättä valikoiva. Se on valikoiva vain silloin, kun se tuottaa tietystä oikeudellisesta järjestelmästä edun joillekin yrityksille verrattuna muihin yrityksiin, jotka toimivat muilla aloilla tai samalla alalla ja jotka ovat järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta tarkasteltuna toisiinsa rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa.

Näin ollen se, että tietty lentoasema kilpailee suoraan valtion muiden lentoasemien kanssa ja että ainoastaan ne lentoyhtiöt saavat lentoasemamaksuja koskevan asetuksen mahdollisesti tarjoamia etuja, jotka käyttävät kyseistä lentoasemaa, ei riitä osoittamaan asetuksen valikoivuutta. Ollakseen valikoiva asiassa pitäisi näyttää, että siinä oikeudellisessa järjestelmässä, jonka alaan kaikki nämä lentoasemat

kuuluvat, mainittu asetus suosii tiettyä lentoasemaa käyttäviä lentoyhtiöitä sellaisten lentoyhtiöiden kustannuksella, jotka käyttävät muita lentoasemia ja jotka ovat järjestelmällä tavoitellun päämäärään kannalta toisiinsa rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa.

(ks. 46–49, 58 ja 59 kohta)

4. Sen kysymyksen tarkastelu, onko valtion toimenpide huolimatta siitä, että sitä sovelletaan yleisesti kaikkiin talouden toimijoihin, valikoiva, kattaa samalla sen kysymyksen tarkastelun, sovelletaanko tätä toimenpidettä näihin kaikkiin talouden toimijoihin ilman syrjintää. Valikoivuuden käsite on siis sidoksissa syrjinnän käsitteeseen. Valikoivuutta on lisäksi arvioitava ”tietyssä oikeudellisessa järjestelmässä”, mikä edellyttää lähtökohtaisesti, että ensin määritellään viitekehys, johon asianomainen toimenpide kuuluu. Tätä menetelmää voidaan käyttää myös muiden kuin verotuksellisten toimenpiteiden tutkinnassa, sillä unionin tuomioistuin on lausunut vain siitä, että viitekehysten määrittämisellä on erityisesti merkitystä tilanteissa, joissa on kyse verotuksellisista toimenpiteistä, koska edun olemassaoloakaan ei voida osoittaa muuten kuin suhteessa niin sanottuun ”normaaliin verotukseen”.

(ks. 52–55 kohta)

5. Ks. tuomion teksti.

(ks.78–80 kohta)